

Summary

ASSESSMENT OF STRENGTH AND DUCTILITY INDICATORS IN DIFFERENT GROUPS OF BASIC DENTAL MATERIALS

Kuz V. S.

Key words: basic dental materials «Ftoraks», «Vertex Thermosense», «LIPOL», «Deflex Acrylate», strength, elasticity.

The purpose of this study was to carry out comparative evaluation of the mechanical characteristics of the plastics used in the construction of bases of removable dental prostheses. Experimental studies of samples in tension and compression were carried out. We compared fluorine-containing acrylic copolymer "Ftoraks" (Ukraine); thermoplastic materials «Vertex Thermosense», (The Netherlands); "LIPOL" (Ukraine), «Deflex Acrylate», (Argentina). The study was designed to determine tensile modulus of elasticity in tension. The study is based on the compressive deformation speed setting when the load increases. The experiments were performed using the "Deformation installation MRK-1." The study of the physical properties of the "LIPOL" material showed that it was barely acceptable as dental base material due to its high degree of fluidity and tensile and its compressive strength was insufficient as well. Comparative evaluation of samples "Vertex", "Deflex" and "Ftoraks" in terms of strength and ductility showed that to reach the ultimate goal of using the base material, i.e. to ensure the highest possible fixation and stabilization of a complete denture in the prosthetic bed thermoplastic materials demonstrated more acceptable characteristics.

УДК 616.31-085(079.5)

Мусій-Семенців Х.Г.

ОЦІНКА НАВИЧОК ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНКЕТУВАННЯ БАТЬКІВ

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Невід'ємною частиною профілактичних програм є підвищення рівня санітарно-освітньої роботи, яка повинна проводитися з урахуванням віку, стану гігієни порожнини рота та стоматологічного статусу дитини, її мотивованості, рівня знань та навичок щодо гігієни ротової порожнини. Важлива роль у навчанні дітей правилам гігієни та догляду за порожниною рота належить батькам. Тому метою дослідження було оцінити санітарно-гігієнічні знання батьків дітей раннього віку. Для оцінки навичок гігієни порожнини рота у дітей раннього віку нами проведено опитування батьків дітей віком від 2 до 6 років. Анкета складалася з двох частин. Перша включала питання стосовно мотивованості батьків відвідувати з дитиною стоматолога (чи необхідно лікувати тимчасові зуби, коли вперше відвідала дитина стоматолога та коли необхідно відвідувати стоматолога дітям раннього віку). Друга частина стосувалася основних правил догляду за ротовою порожниною. Встановлено, що близько третини батьків не вважають необхідним лікувати тимчасові зуби у дітей. Переважна більшість звертаються до стоматолога у віці дитини 3-5 років з метою консультації або сріблення зубів, коли більшість дітей мають вже уражені карієсом молочні зуби і потрібне лікування не тільки карієсу, а і його ускладнень. Група дослідження дітей, які проживають у м. Львові та з інтактними зубами, значно швидше розпочинають догляд за порожниною рота, ніж діти, які проживають у сільській місцевості та з ураженими карієсом зубами. Також більшість здорових дітей проводять чищення зубів регулярно на відміну від дітей з карієсом тимчасових зубів. Більше 5% дітей чистять зуби пастами та щітками для дорослих. Отже, отримані дані анкетування вказують на необхідність проведення активної санітарно-просвітньої роботи з батьками, вихователями та дітьми, особливо у сільській місцевості.

Ключові слова: карієс, профілактика, санітарно-гігієнічні знання, діти раннього віку.

Дане дослідження є фрагментом планової НДР кафедри стоматології дитячого віку ЛНМУ ім. Данила Галицького «Стоматологічна захворюваність дітей з урахуванням соціальних чинників ризику та обґрунтування диференційованих методів лікування та профілактики», № держ. реєстрації 0110U002147.

Вступ

Одним із основних напрямків стоматології дитячого віку є профілактика карієсу зубів, великою перевагою якої є не лише позитивний вплив на стоматологічне здоров'я дитини, але і її відносно низька вартість у порівнянні з лікуванням [1, 6, 7, 10]. Невід'ємною частиною профілактичних програм є підвищення рівня санітарно-освітньої роботи, яка повинна проводитися з урахуванням віку, стану гігієни порожнини рота та стоматологічного статусу дитини, її мотивованості, рівня знань та навичок щодо гігієни ротової порожнини [2, 5, 8, 9, 11]. Важлива роль у

навчанні дітей правилам гігієни та догляду за порожниною рота належить батькам. Водночас, дослідження [3, 4] свідчать, що рівень знань батьків є недостатнім.

Мета дослідження

Оцінити санітарно-гігієнічні знання батьків дітей раннього віку.

Об'єкт і методи дослідження

Для оцінки навичок гігієни порожнини рота у дітей раннього віку нами проведено опитування батьків дітей віком від 2 до 6 років. Анкета розроблена на кафедрі стоматології дитячого віку

Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького і складалася з двох частин. Перша включала питання стосовно мотивованості батьків відвідувати дитиною стоматолога (чи необхідно лікувати тимчасові зуби, коли вперше відвідала дитина стоматолога та коли необхідно відвідувати стоматолога дітям раннього віку). Друга частина стосувалася основних правил догляду за ротовою порожниною. Для порівняння проведено аналіз відповідей батьків, які проживають у м. Львові (контрольна група) та в сільській місцевості (основна група дослідження). Для детального аналізу деяких

питань дітей було розподілено на дві групи: з інтактними та ураженими карієсом зубами.

Результати досліджень та їх обговорення

Аналіз отриманих даних свідчить, що на запитання "Як Ви оцінюєте загальний стан гігієни ротової порожнини Вашої дитини?" 10,27±2,23% респондентів відповіли "відмінно", більше половини (52,43±3,67%) - "добре". "Задовільно" оцінили 31,35±3,41% батьків, "незадовільно" - 4,86±1,58% і лише 1,08±0,25% - "погано" (рис. 1).

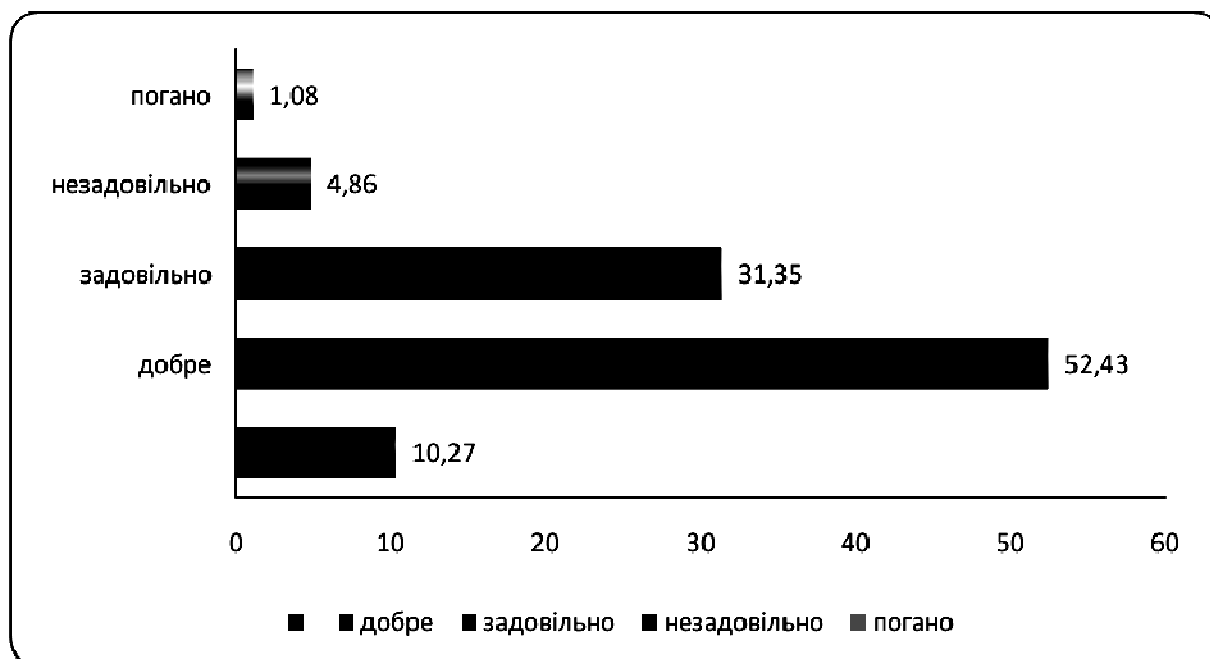

Рис. 1. Розподіл відповідей батьків на запитання "Як Ви оцінюєте загальний стан гігієни порожнини рота у Вашої дитини?"

Важливе значення для ефективності профілактичних заходів має мотивація батьків до відвідування лікаря та розуміння необхідності лікувати тимчасові зуби. Аналіз анкет показав, що 73,51±3,24% батьків вважали необхідним лікувати тимчасові зуби, а майже третина (26,49±3,24%) відповіли, що не потрібно. Встановлено, що 55,68±3,25% батьків вважають, що стоматолога потрібно відвідувати два рази на рік, та 28,65±1,01% відповіли, що один раз на рік. Проте 14,05±2,55% опитуваних вважають необхідним звертатися до лікаря-стоматолога лише тоді, коли болить зуб, а 1,62±0,31% батьків взагалі вважають, що не потрібно відвідувати лікаря дітям раннього віку, поки не проріжуться постійні зуби (рис. 2). Опрацьовуючи відповіді батьків, на запитання "Де навчалася дитина правилам гігієни порожнини рота?", було встановлено, що у 65,54±3,49% дітей формування гігієнічних навичок по догляду за порожниною рота відбувалося за допомогою батьків; у дитячому садочку від вихователів – 12,43±2,43%,

18,92±2,88% у лікаря-стоматолога, а ще 8,41±2,04% дітей взагалі не знайомі з основними правилами догляду за ротовою порожниною.

Аналізуючи відповідь батьків на запитання "Коли ваша дитина вперше була у стоматолога?", нами було визначено, що більшість дітей (81,82±2,84%) були у лікаря у віці від 2 до 6 років. Відсоток дітей, які до 2 років були оглянені лікарем-стоматологом становить лише 7,57±1,94%, з 3 до 5 років частка дітей незначно зростає, і коливається в межах від 21,08±2,99% до 24,32±3,15%. Ще 5,95±1,74% дітей вперше відвідали стоматолога у 6 років. Також значна частина батьків (18,18±2,84%) відповіли, що не зверталися до стоматолога, тому що, на їхню думку, дитині не було потрібно. Виявлено, що з метою консультації звертались 46,71±3,67% дітей, ще 26,97±3,26% щоб провести покриття зубів (сріблення). Лише 14,47±2,59% та 11,84±2,38% відвідували стоматолога, щоб полікувати або видалити тимчасовий зуб.

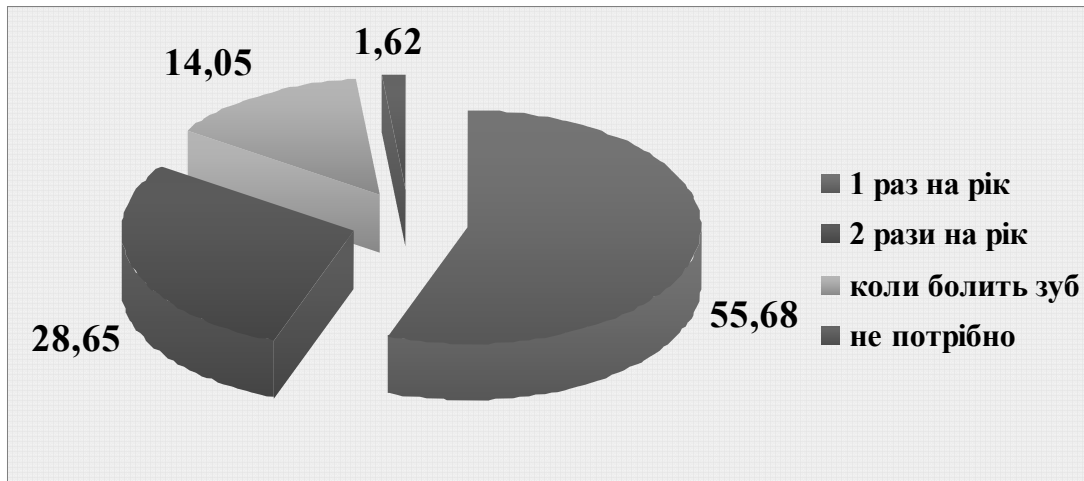

Рис. 2. Відповідь батьків на запитання "Коли необхідно відвідувати лікаря-стоматолога дітям раннього віку?" (у %).

З метою порівняння деяких запитань стосовно освітніх знань, нами проведено анкетування батьків обстежених дітей сільської місцевості, які склали основну групу та міста Львова, які склали контрольну групу дослідження.

Важливе значення у профілактиці карієсу тимчасових зубів має догляд за ротовою порожниною, зокрема початок чищення зубів. Отже, згідно даних анкетування батьків, нами виявлено, що у основній групі дослідження, з двох років чистять зуби $38,38 \pm 3,57\%$ дітей та дещо більший

відсоток ($39,69 \pm 6,16\%$) дітей контрольної групи дослідження (рис. 3). Більшість дітей ($44,32 \pm 3,65\%$) у основній групі дослідження розпочинають догляд за ротовою порожниною у три роки та значно менша частка ($15,87 \pm 4,61\%$) у контрольній групі. З чотирьохрічного віку здійснюють цю процедуру $17,30 \pm 2,78\%$ дітей основної групи і 3,5 рази менша кількість дітей контрольної групи дослідження ($4,76 \pm 0,89\%$).

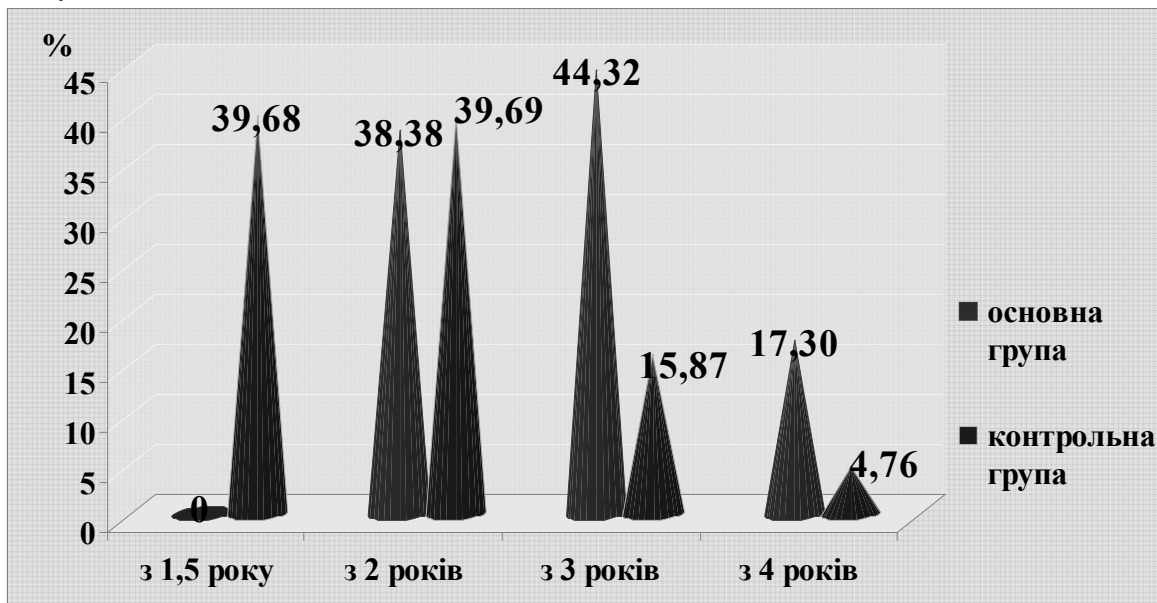

Рис. 3. Початок догляду за ротовою порожниною у основній та контрольній групі дослідження.

Також, у контрольній групі дослідження, $39,68\%$ дітей розпочинають доглядати за ротовою порожниною з 1,5 року, і не виявлено таких у основній групі дослідження.

Нами проаналізовано, з якого віку розпочинають чистити зуби діти з інтактними та ураженими карієсом зубами з даних опитування батьків. Отже, згідно отриманих даних, $35,14 \pm 6,62\%$ дітей з ураженими карієсом зубами, основної групи дослідження (сільської місцевості), розпо-

чинали догляд за ротовою порожниною у віці 2 роки. У контрольній групі дослідження (м. Львів) відсоток двохрічних дітей є дещо більшим і відповідно дорівнює $37,93 \pm 7,23\%$. Основна частка дітей з карієсом зубів основної групи дослідження чистить зуби з трьохрічного віку ($46,62 \pm 6,34\%$) і значно менший відсоток дітей контрольної групи – $24,14 \pm 6,38\%$. Близько 1/5 дітей ($18,24 \pm 4,90\%$) основної групи і лише $10,34 \pm 2,13\%$ дітей контрольної групи розпочина-

ли догляд за ротовою порожниною з чотирьох років. Також у дітей контрольної групи дослідження з ураженим карієсом зубами значна частина (27,59±6,65%) розпочинала чистити зуби з 1,5 року, чого не спостерігалось серед дітей основної групи дослідження.

Аналізуючи дані у групі дітей з інтактними зубами, встановлено, що більше половини дітей основної групи дослідження чистять зуби з дво-хрічного віку (51,35±3,67%) і незначно менший відсоток дітей контрольної групи – 41,18±4,35%. З трьох років цю процедуру здійснюють 35,13±3,51% дітей основної групи та лише 8,82±4,86% дітей контрольної групи дослідження. Серед дітей основної групи 13,51±2,51% розпочинають чистити зуби з чотирьохрічного віку і не виявлено таких у контрольній групі дітей з інтактними зубами. Проте, значна частина дітей контрольної групи (50±6,45%) розпочинають догляд за порожниною рота з 1,5 року.

При опрацюванні відповіді респондентів на запитання "Скільки разів на день чистить дитина зуби?", нами встановлено, що "інколи" чистять зуби більшість дітей основної групи – 46,49±3,67%, і 7,93±1,13% дітей контрольної групи. Доглядають за ротовою порожниною

"один раз на день" 41,08±3,62% дітей основної, та децю більший відсоток (49,21±6,30%) дітей контрольної групи дослідження. "Двічі на день" роблять цю процедуру лише 8,11±2,01% опитуваних основної групи і значно більший відсоток дітей у контрольній групі – 41,27±6,20%. Ніколи не чистили зуби 4,32±1,49% дітей основної групи, та 1,59±0,52% дітей контрольної групи.

При порівнянні кратності чищення зубів у дітей з інтактними та ураженими карієсом зубами, нами встановлено, що у основній групі дослідження з карієсом зубів "інколи" чистять зуби 53,38±4,10%, і значно менший відсоток дітей контрольної групи дослідження (13,79±1,97%) (рис. 4). "Один раз на день" здійснюють цю процедуру 39,86±4,02% дітей у основній і більшість дітей у контрольній групі дослідження – 65,52±8,15%. Ніколи не доглядали за ротовою порожниною 4,73±1,74% опитуваних основної групи, та децю менший відсоток (3,45±1,04%) дітей контрольної групи.

"Двічі на день" чистять зуби лише 2,03±0,39% дітей у основній групі дослідження, та значно більший відсоток у контрольній групі – 17,24±2,16%.

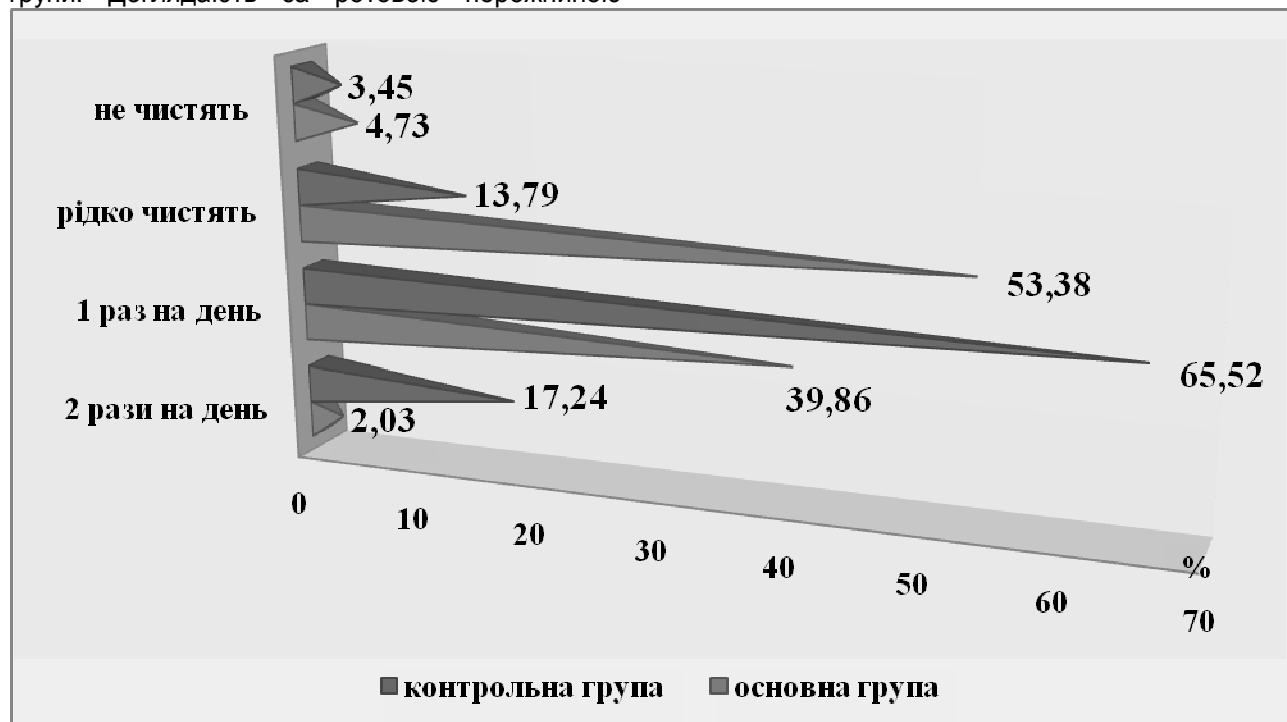

Рис. 4. Кратність чищення зубів у дітей з ураженими карієсом зубами.

При аналізі результатів у дітей з інтактними зубами виявлено, що у основній групі більшість дітей доглядає за ротовою порожниною один раз на день (45,95±8,19%), а у контрольній групі їх відсоток є децю меншим, і відповідно становить 32,30±8,68%. Проте, двічі на день чистять зуби 61,76±9,02% дітей контрольної групи дослідження, і лише 32,43±7,69% дітей у основній групі. Інколи роблять цю процедуру 18,92±2,42% дітей основної групи, і лише 2,94±0,93% контро-

льної групи. Ніколи не доглядали за ротовою порожниною 2,70±1,01% дітей основної групи, і не виявлено таких у контрольній групі дослідження.

У забезпеченні якісної гігієни ротової порожнини важливу роль відіграє термін використання зубної щітки. Один раз на три місяці змінюють її 8,11±2,01%, більшість (48,11±3,67%) – один раз на півроку, ще 41,08±3,62% – один раз на рік, рідше одного разу на рік – 2,70±0,40%.

Для догляду за ротовою порожниною діти переважно використовують дитячу зубну пасту (78,92±2,99%), як правило, «Дракоша», 11,35±2,33% - дитячі зубні пасти «Colgate», 4,32±1,49% - «Lacalut», а також 5,41±1,66% дітей використовують дорослу зубну пасту. Дитячою щіткою та пастою користуються 62,16±3,57% дітей, лише зубну щітку без пасти використовує 26,49±3,24% дітей, і ще 5,95±1,74% для чищення зубів застосовують дорослу зубну щітку.

Висновки

Таким чином, встановлено, що близько третини батьків не вважають необхідним лікувати тимчасові зуби у дітей. Переважна більшість звертаються до стоматолога у віці дитини 3-5 років з метою консультації або сріблення зубів, коли більшість дітей мають вже уражені карієсом молочні зуби і потрібне лікування не тільки карієсу, а і його ускладнень. Група дослідження дітей, які проживають у м. Львові та з інтактними зубами значно швидше розпочинають догляд за порожниною рота, ніж діти, які проживають у сільській місцевості та з ураженими карієсом зубами. Також більшість здорових дітей проводять чищення зубів регулярно на відміну від дітей з карієсом тимчасових зубів. Більше 5% дітей чистять зуби пастами та щітками для дорослих.

Перспективи подальших досліджень

В подальшому планується на основі отриманих даних анкетування проведення активної санітарно-просвітньої роботи з батьками, вихователями та дітьми, особливо у сільській місцевості.

Література

1. Безвущко Е.В. Ефективність профілактики карієсу тимчасових зубів у дітей раннього віку, які проживають у сільській місцевості / Е.В. Безвущко, Х.Г. Мусій-Семенців // Профілактична та дитяча стоматологія. - 2014. - № 1 (10). - С. 21-25.
2. Безвущко Е.В. Освітні знання по догляду за порожниною рота у дітей шкільного віку / Е.В. Безвущко, Н.Л. Чухрай // Експериментальна клінічна фізіологія і біохімія. - 2008. - № 2. - С. 87-91.
3. Безвущко Е.В. Рівень санітарно-гігієнічних знань у дітей дошкільного та шкільного віку м. Львова / Е.В. Безвущко, Н.Л. Чухрай, І.С. Дубецька // Новини стоматології. - 2007. - № 4 (53). - С. 33-36.
4. Вовчко Л.О. Проведення санітарно-просвітницької роботи в дитячих дошкільних та шкільних закладах / Л.О. Вовчко // Профілактична та дитяча стоматологія. - 2014. - № 1 (10). - С. 18-21.
5. Мельник В.С. Результати анкетування дітей, проведеного в рамках виконання програми «Здорова усмішка дітей Закарпат-

6. Потеха О.М. Розробка програми гігієнічного навчання для дітей з різними видами нальоту / О.М. Потеха, І.І. Якубова, В.І. Остряко [та ін.] / Современная стоматология. - 2013. - № 1. - С. 59-62.
7. Стадник У.О. Санітарна освіта дітей та її значення в реалізації освітньої програми з профілактики стоматологічних захворювань / У.О. Стадник, О.В. Єзерська // Профілактична та дитяча стоматологія. - 2014. - № 1 (10). - С. 14-18.
8. Чухрай Н.Л. Оцінка гігієнічних навичок догляду за порожниною рота як результату санітарно-просвітницької роботи серед дітей шкільного віку / Н.Л. Чухрай // Новини стоматології. - 2012. - № 2. - С. 51-55.
9. Якимець М.М. «Урок стоматологічного здоров'я» як складова гігієнічного навчання та виховання дітей шкільного віку / М.М. Якимець // Вісник проблем біології і медицини - 2015 - Вип. 2, Том 2 (119) - С. 267-269.
10. Якубова І.І. Обґрунтування схеми профілактики карієсу тимчасових зубів у дітей перших років життя / І.І. Якубова // Современная стоматология. - 2013. - № 4. - С. 89-94.
11. Loe H. Oral hygiene in the prevention of caries and periodontal disease / H. Loe // Int. Dent. J. - 2000. - № 50 (3). - P. 129-139.

References

1. Bezvushko E.V. Efektivnist' profilaktiki kariesu timchasovih zubiv u ditej rann'ogo viku, jaki prozhivajut' u sil'skij miscevoiti / E.V. Bezvushko, H.G. Musij-Semenciv // Profilaktichna ta ditjacha stomatologija. - 2014. - № 1 (10). - S. 21-25.
2. Bezvushko E.V. Osvitni znannja po dogljadu za porozhniною rota u ditej shkil'nogo viku / E.V. Bezvushko, N.L. Chuhraj // Eksperimental'na klinichna fiziologija i biokhimiya. - 2008. - № 2. - S. 87-91.
3. Bezvushko E.V. Riven' sanitarno-gigienichnih znan' u ditej doshkil'nogo ta shkil'nogo viku m. Lvova / E.V. Bezvushko, N.L. Chuhraj, I.S. Dubec'ka // Novini stomatologii. - 2007. - № 4 (53). - S. 33-36.
4. Vovchko L.O. Provedennja sanitarno-prosvitnic'koї roboti v ditjachih doshkil'nih ta shkil'nih zakladah / L.O. Vovchko // Profilaktichna ta ditjacha stomatologija. - 2014. - № 1 (10). - S. 18-21.
5. Mel'nik V.S. Rezul'tati anketuvannja ditej, provedenogo v ramkah vikonannja programi «Zdorova usmishka ditej Zakarpattja» / V.S. Mel'nik, L.F. Gorzov // «Molodij vchenij». - 2014. - № 9 (12). - S. 129-130.
6. Poteha O.M. Rozrobka programi gigienichnogo navchannja dlja ditej z rizmimi vidami nal'otu / O.M. Poteha, I.I. Jakubova, V.I. Ostrjanko [ta in.] / Sovremennaja stomatologija. - 2013. - № 1. - S. 59-62.
7. Stadnik U.O. Sanitarna osvita ditej ta її znachennja v realizacії osvitt'noї programi z profilaktiki stomatologichnih zahvorjuvan' / U.O. Stadnik, O.V. Ezers'ka // Profilaktichna ta ditjacha stomatologija. - 2014. - № 1 (10). - S. 14-18.
8. Chuhraj N.L. Ocinka gigienichnih navichok dogljadu za porozhniною rota jak rezul'tatu sanitarno-prosvitnic'koї roboti sered ditej shkil'nogo viku / N.L. Chuhraj // Novini stomatologii. - 2012. - № 2. - S. 51-55.
9. Jakimec' M.M. «Urok stomatologichnogo zdorov'ja» jak skladova gigienichnogo navchannja ta vihovannja ditej shkil'nogo viku / M.M. Jakimec' // Visnik problem biologії i medicini - 2015 - Vip. 2, Tom 2 (119) - S. 267-269.
10. Jakubova I.I. Obr'ntuvannja shemi profilaktiki kariesu timchasovih zubiv u ditej persnih rokov zhittja / I.I. Jakubova // Sovremennaja stomatologija. - 2013. - № 4. - S. 89-94.
11. Loe H. Oral hygiene in the prevention of caries and periodontal disease / H. Loe // Int. Dent. J. - 2000. - № 50 (3). - R. 129-139.

Реферат

ОЦЕНКА НАВЫКОВ ГИГИЕНЫ ПОЛОСТИ РТА У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА ПО РЕЗУЛЬТАТАМ АНКЕТИРОВАНИЯ РОДИТЕЛЕЙ

Мусий-Семенців К.Г.

Ключевые слова: карієс, профілактика, санітарно-гігієніческие знания, дети раннего возраста.

Неотъемлемой частью профилактических программ является повышение уровня санитарно-просветительной работы, которая должна проводиться с учетом возраста, состояния гигиены полости рта и стоматологического статуса ребенка, его мотивированности, уровня знаний и навыков гигиены полости рта. Важная роль в обучении детей правилам гигиены и ухода за полостью рта принадлежит родителям. Поэтому целью исследования было оценить санитарно-гигиенические знания родителей детей раннего возраста. Для оценки навыков гигиены полости рта у детей раннего возраста нами проведен опрос родителей детей в возрасте от 2 до 6 лет. Анкета состояла из двух частей. Первая включала вопросы относительно мотивированности родителей посещать с ребенком стоматолога (необходимо ли лечить временные зубы, когда впервые посетил ребенок стоматолога и когда необходимо посещать

стоматолога дітям раннього віку). Друга частина стосується основних правил догляду за порожниною рота. Встановлено, що близько третини батьків не вважають необхідним лікувати тимчасові зуби у дітей. Переважає більшість батьків звертаються до стоматолога в віці дитини 3-5 років з метою консультації або лікування зубів, коли більшість дітей мають вже уражені карієсом молочні зуби і потрібне лікування не тільки карієсу, але й його ускладнень. Група дослідження дітей, що проживають в м. Львові і з інтактними зубами значно швидше починають догляд за порожниною рота, ніж діти, що проживають в сільській місцевості і з ураженими карієсом зубами. Також більшість здорових дітей проводять чистку зубів регулярно в порівнянні з дітьми з карієсом тимчасових зубів. Більше 5% дітей чистять зуби пастами і щітками для дорослих. Таким чином, отримані дані опитування вказують на необхідність проведення активної санітарно-просвітницької роботи з батьками, вихователями і дітьми, особливо в сільській місцевості.

Summary

EVALUATION OF ORAL HYGIENE SKILLS IN SMALL CHILDREN ACCORDING TO RESULTS OF THEIR PARENTS SURVEYING
Musij- Sementsiv K.G.

Key words: caries, prevention, hygiene education, preschool children.

An integral part of prevention programs is to increase health and education work, which should be based on age, oral hygiene and dental status of the children, their motivation, knowledge and skills in oral hygiene. An important role in teaching children of the rules of hygiene and oral care belongs to their parents. The purpose of the study was to assess the hygiene knowledge of parents of preschool children. To assess the skills of oral health in preschool children we interviewed parents of children ages 2 to 6 years. Questionnaire consisted of two parts. The first included the question on motivation of parents to visit the dentist with children (whether to treat teeth, when he first visited the dentist and when a child should visit the dentist). The second part dealt with the basic rules of oral care. Detected that about a third of parents do not consider necessary to treat the deciduous teeth in children. The vast majority are turning to the dentist with child ages 3-5 years to consulting or covering teeth with silver, when the most children are already affected by caries and need to treat not only caries but its complications. Research group of children living in Lviv and having intact teeth start oral care earlier than children who live in rural areas and with caries affected teeth. The majority of healthy children spend brushing teeth regularly, unlike children with caries of deciduous teeth. More than 5% of children brush their teeth with pastes and brushes for adults. In conclusion, the received data of questionnaire indicate the need for active health-educational work with parents, teachers and children, especially in rural areas.

УДК 616.311-089.165.4-003.2-07

Тончева К. Д., Кіндій В. Д., Кіндій Д. Д., Король Д.М., Шульженко О. Ю.

ЦИФРОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕЗІОГРАМ ЗМИВУ РОТОВОЇ РІДИНИ У НОРМІ

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Автори статті відзначають неабияку актуальність вивчення складу та властивостей ротової рідини як одного з головних показників стану внутрішнього середовища організму і можуть мати значення для виявлення патологічного процесу на ранніх стадіях. Метою роботи авторів статті стало визначення особливостей кристалографічного малюнка змиву ротової порожнини у практично здорових пацієнтів молодого віку та отримання числових значень цифрових тезіограм змиву ротової рідини. Графічна інформація зі світового мікроскопу передавалася до комп'ютера і оброблялася у програмі ImageJ. Проведений детальний статистичний аналіз дозволив визначити відсоткову частину площі фрактальних структур білкової природи у групі осіб з інтактними зубами та тканинами пародонту. Автори звертають увагу на перспективність кристалографії, адже дані дослідження дають диференційовану оцінку кристалографічного малюнку відповідно різним патологічним станам у хворих стоматологічного профілю на ранніх стадіях захворювання.

Ключові слова: кристалографія, тезіограма, змив ротової порожнини, площа фракталів

На сьогоднішній день у діагностичній практиці досить широко застосовують безконтактні методи досліджень біологічних рідин, одним з яких є кристалографія. Використання кристалографічного методу відкриває нові можливості у вивченні функціональної організації живих систем. Будь-яка біологічна рідина організму в процесі дегідратації проявляє властивості єдиної складної системи, яка має свої фізико-хімічні властивості і здатна до самоорганізації [1,2,3]. Динаміка процесу кристалізації і характер кристалог-

рафічної картини фації біологічної рідини визначається дією зовнішніх і внутрішніх факторів. При стандартних умовах дослідження особливості структурної організації фації залежать переважно від молекулярного складу і характеру взаємодії окремих компонентів біологічної рідини. Це має діагностичне значення, оскільки поява в біологічній рідині будь-якої нової речовини при патологічних станах призводить до зміни хімічного складу і міжмолекулярної взаємодії, що знаходить своє відображення в особливостях